

**KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ:
KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ
(Diversification of Employment in Rural Areas: Case of Textile
Workers in Kâhta)**

Yrd. Doç. Dr. Muzaffer BAKIRCI

*İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü
mubak@istanbul.edu.tr*

ÖZET

Bilindiği üzere kırsal alandan şehirlere doğru gerçekleşen göç hareketi bir yandan kırsal alanların boşalmasına, diğer taraftan şehirsiz merkezlerde pek çok mekânsal ve sosyo-ekonomik sorunların yaşanmasına zemin hazırlamaktadır. Bu bakımdan kırsal nüfusu yerinde istihdam etmek büyük önem taşımaktadır.

Adıyaman İline bağlı Kâhta ilçesi gerek mevsimlik ve gerekse daimi göç hareketlerinin yoğun olarak yaşandığı yörelerden bir durumundadır. Özellikle istihdamı arttırıcı kırsal ekonomik faaliyetler bakımında büyük potansiyeller barındırmayan ilçede son 10 yılda yoğunluk kazanan tekstil imalât sektörü, sadece Kâhta şehir merkezinde değil aynı zamanda köylerde yaşayan çalışabilir nüfus için de önemli bir istihdam alanı haline gelmiştir.

İlki 1998 yılında faaliyete geçen, günümüzde sayıları hızla artan tekstil imalâthaneleri, büyük bir genç nüfus kitlesine iş imkânı oluşturmuş bulunmaktadır. Artan işletme sayısı ile birlikte ihtiyaç duyulan işgücünün şehir merkezinden sağlanamaması ise çevre köylerden işçi temin edilmesini gündeme getirmiştir.

Kâhta ilçesinde, köyden gelen tekstil işçileri üzerine odaklanan bu çalışma kapsamında kurumsal niteliğe sahip 11 işletmede mülâkatlar gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler sonucu sözü edilen tekstil işletmelerinde toplam 763 kişinin istihdam edildiği bu miktarın %40'ının ise günübirlik olarak, şehir merkezine uzaklığı 5 ile 46 km arasında değişen 23 ayrı yerleşmeden geldiği anlaşılmıştır.

Kırsal alanda istihdamın çeşitlendirilmesi kapsamında bir örnek olarak ele aldığımız bu çalışmada; Kâhta'da tekstil sanayinin gelişimi, tekstil işletmelerinin nitelikleri, genel istihdam durumları ve kırsal istihdama katkıları üzerinde durulmuş, Kâhta'da tekstil sektörünün sorunları ile geleceğine yönelik öngörüler ortaya konulmuştur.

KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ: KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ

Anahtar Kelimeler: Kırsal Alan, Göç, Kırsal İstihdam, Kâhta, Tekstil İşçileri

ABSTRACT

As its known, migration from rural to urban areas, on the one hand cause emptied of rural areas, on the other hand create many spatial and socio-economic problems in the urban centers. In this regard, it has a great importance to create new possibilities in employment for rural population in rural areas

Kahta district of Adıyaman Province is one of the regions that both seasonal and permanent migration experiencing in intense. That area hasnt great potantials about make wide employment for rural economic activities, but the textile manufacturing sector that intenced last 10 years in Kahta become a major source of employment not only for city center but also for the population living in villages.

The textile mills, the first of which was founded 1998 and in increasing process today, have created job opportunities for a large group of young people. The lack of worforce needed in the city center with the number of growing mills, bring about a case to provide workers from surrounding villages

This study focused on the textile workers from villages in Kahta district. Within this study it was realised interviews in 11 institutional textile mills. According to the data obtained, 763 persons are employed in these mills of which 40% came from 23 different settlements distance from city center ranging from 5 to 46 km.

In this study; historical development of textile sector in Kahta, characteristics of textile enterprices, contributions to overall and rural employment, the problems and the predictions of the future of textile sector heve been introduced

Key Words: Rural Areas, Migration, Rural Employment, Kâhta, Textile Workers

1.Giriş

Değişen ekonomik ve sosyal koşullar Dünya’da kırsal alandan şehirlere doğru bir nüfus hareketinin yaşanmasını beraberinde getirmiştir. Bu hareketlilik özellikle 1950’li yıllardan itibaren Türkiye’de de belirgin bir hal almaya başlamıştır.

Kırsal alanlardan şehirlere doğru nüfus akışı gelişmiş ülkelerde daha kontrollü ve şehirselleşen merkezler tarafından emilebilir bir nitelik taşıırken; Türkiye’nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkelerde bu durum kontrol edilmesi zor bir hızda gelişmiş ve büyük ölçüde ekonomik nedenlerle gerçekleşen bu hareketlilik şehirlerde de birçok mekânsal ve sosyo-ekonomik sorunun ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu nedenle bir yandan kırsal sahaların sürdürülebilirliğinin sağlanması; diğer taraftan şehirlerde yoğunlaşan sorunların çözümlenebilmesi bakımından kırsal nüfusun yerinde istihdamı büyük önem taşımaktadır.

Türkiye, esas itibarıyla son dönemlerde hızı nispeten azalmış olmakla birlikte, kırsal alandan şehirlere doğru nüfus hareketliliği varlığını sürdürmektedir. Ülke genelinde yaşanan bu durum belirli bölgelerde daha da yoğunlaşmış durumdadır. Adı geçen bölgelerden birini Güneydoğu Anadolu Bölgesi oluşturmaktadır. Gerçekleştirilen devasa bölgesel projelere rağmen; bir yandan ekonomik şartlar diğer taraftan güvenlikle ilgili endişeler, büyük ölçekte nüfus kitlelerinin büyük kent merkezlerine yığılmasına neden olmaktadır.

Adıyaman İli, Türkiye iç göç hareketliliğinde önde gelen illerden birini oluşturmaktadır. Güvenlik endişesinde ziyade ekonomik sebeplerinin etkili olduğu nüfus hareketleri sonucu İl’den diğer sahalara göç yaşanmaktadır. Adıyaman ili içinde Kâhta ilçesinde ise bu durum daha da belirginleşmektedir. Adı geçen ilçede eskiden beri daha ziyade mevsimlik olmak üzere her yıl çok sayıda nüfus ilçe dışındaki sahalara göç etmektedir. Bu durum sayısal verilere de yansımakta, günümüze kadar gerçekleştirilen nüfus sayımları ile Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNK) verilerine göre ilçede genel nüfus her dönem artış göstermiş olmakla birlikte, son dönemlerde kır nüfusunun şehir nüfusu karşısında oransal olarak oldukça gerilediği ve hatta mutlak değer olarak da azalma eğilimine girdiği görülmektedir (Tablo 1).

KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ: KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ

Kırsal ve şehirsal nüfusların mutlak değer artışlarına baktığımızda, şehir nüfusunda 1935–2011 döneminde toplam %4962’lik bir artışın meydana geldiğini, köy nüfusunda ise aynı dönemde sadece %65’lik bir artışın sağlandığını görmekteyiz. Böylece şehir nüfusunda yıllık ortalama %65’lik bir artış olurken, köy nüfusunda artışın %1’in altında kaldığını görülmektedir.

Tablo 1: Kâhta İlçesinde Toplam Nüfus, Köy ve Şehir Nüfusu Artışları ile Oranları

Sayım Yılı	Toplam Nüfus	Şehir Nüfusu	Toplam Nüfusa Oranı (%)	Köy Nüfusu	Toplam Nüfusa Oranı (%)
1935	33.261	1.273	4	31.988	96
1940	35.019	1.358	4	33.661	96
1950	39.861	2.653	7	37.208	93
1960	55.968	3.866	7	52.102	93
1970	66.350	9.512	14	56.838	86
1980	78.079	16.397	21	61.682	79
1990	94.928	40.281	42	54.647	58
2000	114.994	60.689	53	54.305	47
2011	117.378	64.441	55	52.937	45

Kaynak: DİE Genel Nüfus Sayımları 1935-2000 ve TÜİK Adrese Dayalı Kayıt Sistemi Verileri 2011.

Kırsal nüfusta yaşanan oransal azalmaya karşın 2011 yılı verilerine göre Kâhta ilçesinde 50 binin üzerinde kırsal bir nüfus yaşamakta ve büyük ölçüde tarım ve hayvancılık gibi geleneksel kırsal ekonomik faaliyetlerle yaşamını sürdürmektedir. Ancak adı geçen faaliyetlerde potansiyelin zayıf olması mevsimlik veya daimi göçün devam etmesi olasılığını güçlendirmektedir. Dolayısıyla mevcut şartlarda belirtilen nüfusun bütünüyle yerinde tutulması ve asgari ihtiyaçlarını karşılayacak bir istihdam yaratılması geleneksel yöntemlerle pek

mümkün görünmemektedir. Bu bakımdan özellikle istihdamı arttırıcı tarım dışı ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesi Kâhta için büyük önem taşımaktadır.

Yukarıda kısaca belirtilen istihdam artıcı imkânlardan birini yöre halkının çabalarıyla hayata geçirilmiş olan tekstil imalât sanayi oluşturmaktadır. Özellikle emek yoğun bir sektör olması dolayısıyla çok sayıda kişiye istihdam sağlaması bu sektörün istihdam potansiyelleri arasında ön sıralarda yer almasına zemin hazırlamaktadır. Diğer taraftan bu sektörün Kâhta da hızla gelişme imkânı bulması, sadece şehir merkezi nüfusu için değil aynı zamanda çok sayıda köy için de önemli bir istihdam alanının oluşmasına olanak sağlamıştır.

Özellikle sanayi şehirleri ile çevreleri arasında yaşanan günlük işçi hareketleri, şehir merkezinin etki derecesinin ve yayıldığı sahanın tespitinde büyük önem taşımakta ve şehrin iktisadi hizmet sahalarının ortaya konulmasına katkı sağlamaktadır (Göney, 1995;97). Böylece şehir merkezi ile çevresi arasında adeta bir sarkaç hareketi gibi her gün tekrarlanan işçi hareketlerinin gerçekleştiği mesafe, aynı zamanda şehrin etki sahasının da genişliğine işaret etmektedir.

Yaşanan günlük işçi hareketleri; şehrsel fonksiyonlar açısından Kahta'ya da yeni bir özellik kazandırmakta, "şehirlerin, yakın çevreleri ve hinterlandlarıyla sıkı kültürel ve iktisadi ilişkileri bulunan insan topluluklarının konsantrasyon sahaları olma (Göney, 1995;3) niteliğinin Kâhta şehrinde daha açık bir şekilde ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Böylece şehrin çevresinden sadece hammadde ve gıda temin etmesiyle değil, aynı zamanda kırsal alana istihdam yaratması yönüyle de şehrsel fonksiyonunu pekiştirmesine zemin hazırlamaktadır.

Sözü edilen bu uygulama, kırsal nüfusun göç ettirilmeden şehrsel ekonomik faaliyetlerde çalışabilirliğine bir örnek olması bakımından da anlam kazanmaktadır. Özellikle bu etkileşimin büyük bir metropolün hinterlandında değil, işsizlik sıkıntısının büyük ölçülere ulaştığı orta büyüklükte bir şehir çevresinde ve oldukça uzak mesafelerdeki köylerden gerçekleşiyor olmasının konuyu farklı kıldığını düşünmekteyiz.

Kırsal alanda istihdamın çeşitlendirilmesi kapsamında, Kâhta ilçesinde tekstil sanayinin kuruluşu ve gelişimi, kırsal alanlara yaşayan nüfusu istihdam yaratma aşamasına gelişi, istihdam yaratan işletmelerin

çeşitli nitelikleri ile istihdam edilen nüfusun özelliklerin yanı sıra, istihdama konu olan köylerin özelliklerinin de ele alındığı bu çalışma gerçekleştirilirken, öncelikle konuya ilişkin istatistik verilerin elde edilmesi amaçlanmıştır, ancak çok hızlı bir gelişme süreci yaşayan tekstil sanayine ilişkin sağlıklı resmi verilere ulaşmak mümkün olmamıştır. Bu nedenle hem güncel verilere ulaşmak ve hem de sektöre ilişkin diğer bilgileri elde etmek üzere seçilen kurumsal niteliğe sahip 11 tekstil işletmesinde mülâkatlar gerçekleştirilmiştir. Bu mülâkatlarda bir yandan tekstil işletmesinin yetkililerinden işletmeye ilişkin veriler elde edilmiş diğer taraftan çalışanların beklenti ve sorunlarına ilişkin bilgiler derlenmiştir. Elde edilen veriler geçmişten beri sahip olduğumuz yöreye ilişkin bilgi ve gözlemlerle sentezlenerek çıkarımlarda bulunulmuş, Kâhta merkezine işçi gönderen köylerin konumları haritalanmıştır.

Çalışma; tekstil sanayi işletmelerinin nitelikleri, işletmelerin istihdam özellikleri ve tekstil istihdamına katılan köylere ilişkin veriler olmak üzere üç ana başlık altında toplanmıştır; sonrasında ise, belirtilen istihdam alanında yaşanan sorunlar ile öngörüler ve çözüm önerileri ortaya konulmuştur.

2.Kâhta’da Tekstil Sanayi İşletmelerinin Nitelikleri

Genel olarak Adıyaman ili özelde ise Kâhta ilçesi Türkiye sanayileşme sürecinde oldukça geride kalmış yörelerden biri niteliğindedir. Uzun yıllar sadece yerel ihtiyaçlara göre şekillenmiş atölye tipi sanayi işletmelerinin yer aldığı bu kesimlerde özellikle 1990’lı yıllardan itibaren bir canlanma sözkonusu olmuş ve çoğunlukla tarıma dayalı sanayi olmak üzere çeşitli fabrika tipi işletmeler İl sanayi hayatında yerini almaya başlamıştır. Büyük ölçüde il merkezinde yaşanan bu hareketlenme Kâhta ilçesinde daha zayıf cereyan etmiştir.

Ancak 2000’li yıllardan itibaren tekstil imalâtı yörede hızla gelişmeye başlamıştır. Başta İstanbul olmak üzere, büyükşehirlerde tekstil alanında deneyim kazanan yöre insanlarının kendi memleketlerine yatırım yapma isteklerinin yanısıra, düşük işgücü maliyetleri ve sigorta primlerine ilişkin avantajlar ile enerji teşvikleri burada işletme kurmayı cazip hale getirmiştir. Böylece, genellikle merkez idareleri büyükşehirlerde olan firmaların fason imalâtını Kâhta’ya taşıması veya burada yeni işletmeler tesis etmesi, ilçe sanayi işletmeleri sayısında ve istihdamında önemli artışların yaşanmasını beraberinde getirmiş, bu

sektörün ilçenin en önemli sanayi sahası olmasına zemin hazırlamıştır. Bu çerçevede düşük nitelikli atölye tipi mekanlardan ziyade çok geniş alana yayılan ve modern tarzda inşa edilmiş olan tesisler sektördeki yerini almaya başlamıştır. (Fotoğraf 1)

Fotoğraf 1: Modern Tarzda İnşa Edilmiş Bir İşletme (Dilan Bebe Tekstil İşletmesi)

Yukarıda belirtildiği üzere Kâhta'da hazır giyim imalâtı yapan tekstil işletmelerin sayını tam olarak tespit etmek mümkün olmamıştır. Özellikle kayıt dışı çalışan ve binaların alt katlarındaki müsait alanlara makinelerin yerleştirilmesi sonucu açılan atölyelerin sayıca fazla olduğu açıktır. Bu bakımdan çalışmamızda, tespit edebildiğimiz kurumsal niteliğe sahip işletmelerin verilerinden yola çıkılarak değerlendirmeler yapılmıştır. Dolayısıyla ele aldığımız işletmeler Kâhta'da yer alan tüm işletmeler anlamına gelmemektedir.

Çalışmamıza konu olan işletmelerin niteliklerine baktığımızda; tüm işletmelerin hazır giyim üzerine faaliyet gösterdiği, en eskisinin 1998 yılında, 2003, 2005, 2008 ve 2009 yıllarında birer, 2010 yılında 5, 2012 yılında ise 1 işletmenin faaliyete geçtiğini görmekteyiz. Bu bakımdan 2000'li yıllardan itibaren Kâhta sanayi yaşamında yer almaya başlayan tekstil işletmelerinin tedrici bir artıştan sonra 2010 yılında zirve noktasına ulaştığı anlaşılmaktadır (Tablo 2).

KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ: KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ

Sıra	İşletme Adı	Kuruluş Yılı	Faaliyet Alanı	İşletme Merkezi	Pazar
1	Alagözler (Fore) Tekstil	2010	Hazır Giyim	İstanbul	İhracat
2	Arsemia (Dilan Bebe)Tekstil	2012	Hazır Giyim	İstanbul	İhracat
3	Besa Tekstil	2010	Hazır Giyim	İstanbul	İhracat-İç Piyasa
4	Bilce Tekstil	2003	Hazır Giyim	İstanbul-bağlantı	İhracat-İç Piyasa
5	Gümüşeller (Ayaz) Tekstil	1998	Hazır Giyim	İstanbul	İhracat-İç Piyasa
6	Kâhta Tekstil	2008	Hazır Giyim	İstanbul	İç piyasa
7	Linke Tekstil	2009	Hazır Giyim	İstanbul	İhracat
8	Musar (Moy Moy) Tekstil	2010	Hazır Giyim	Kâhta	İç piyasa
9	Nisan (Yetiş) Tekstil	2005	Hazır Giyim	İstanbul	İhracat-İç Piyasa
10	Organik Tekstil	2010	Hazır Giyim	Adıyaman-İstanbul	İhracat
11	Povay Tekstil	2010	Hazır Giyim	İstanbul	İhracat

İncelemeye konu olan işletmelerin neredeyse tamamı İstanbul merkezli veya İstanbul bağlantılı olarak çalışan işletmeler niteliğinde olurken, 11 işletmeden 5'i sadece ihracata, 4'ü ihracatın yanı sıra iç piyasaya, 2 tanesi ise tamamen iç piyasaya yönelik imalât gerçekleştirmektedir.

İşletmeler “kuruluş amacı” bakımından değerlendirildiğinde, tamamının öncelikle memleketlerine hizmet sunmak olduğu, bunun yanı sıra özellikle maaş, sigorta primleri, yemek ve servis hizmetleri bakımından işçi maliyetlerinin İstanbul’a göre %50 ‘ya varan oranda avantajlı olması ve yine enerji maliyetlerinin de aynı oranda düşük olmasının etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda şunu da ifade etmek gerekir ki; Kâhta’nın tekstil sektörü için sağladığı bu olumlu şartların yanında, İstanbul’da üretim şartlarının çok zorlaşmasının da, hemen tamamı daha önce bu şehirde faaliyet gösteren işletmelerin üretim birimlerini Kahta’ya taşımalarının önemli ölçüde etkili olduğu söylenebilir. Bu bakımdan sektör için sadece Kâhta’nın çekiciliği değil, aynı zamanda İstanbul’un iticiliği de önemli rol oynamış görünmektedir.

3.Kâhta'da Tekstil Sanayi İşletmelerinin İstihdam Özellikleri

İncelemeye konu edilen 11 tekstil işletmesinde toplam 763 kişi istihdam edilirken, (Tablo 3) işletmelerin istihdam büyüklükleri 20 ile 130 arasında değişmektedir.

<i>Tablo 3: Kâhta Hazır Giyim Tekstil İşletmelerinin Toplam İstihdama Katkıları.</i>				
Sıra	İşletme Adı	Toplam İstihdam	Erkek	Kadın
1	Alagözler (Fore) Tekstil	110	86	24
2	Arsemia (Dilan Bebe)Tekstil	65	20	45
3	Besa Tekstil	80	35	45
4	Bilce Tekstil	60	28	32
5	Gümüşeller (Ayaz) Tekstil	130	25	105
6	Kâhta Tekstil	50	10	40
7	Linke Tekstil	40	24	16
8	Musar (Moy Moy) Tekstil	75	35	40
9	Nisan (Yetiş) Tekstil	20	13	7
10	Organik Tekstil	100	30	70
11	Povay Tekstil	33	18	15
Toplam		763	324	439

Hemen tüm işletmeler için ortak olarak ifade edilebilecek husus, tüm işletmelerin istihdam kapasitelerinin altında kaldığı, bu bakımdan çok daha fazla sayıda işçi çalıştırabilecekleridir. Diğer taraftan işletmelerin istihdam ettikleri çalışan sayısı dönemsel olarak da değişim gösterebilmektedir. Bu değişim kimi zaman başta mevsimlik işçilik olmak üzere, bir süre sektör dışına çıkan işçilerden kaynaklanabildiği gibi bazen de işletmenin idari ve mali şartlarından kaynaklanabilmektedir. Örneğin, 2011 yılına kadar Kâhta'da tekstil sektörünün öncülerden biri olan ve sağladığı 500 kişiye yakın (zaman zaman 900 kişiye kadar çıkmıştır) istihdamla öne çıkan Kâhta Tekstil işletmesinin yaşadığı bir takım idari sorunlar nedeniyle, mülâkatın gerçekleştirildiği dönemde 50 kişiye kadar düşmüştür. Diğer taraftan bu

KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ: KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ

azalış sonucu ortaya çıkan fazla işgücünün yeni kurulan veya varolan diğer işletmeler için önemli bir kalifiye eleman sağlama kaynağına dönüştüğü söylenebilir.

Halihazırda en fazla istihdam sağlayan işletme, 130 kişiye iş imkanı sağlayan Gümüşeller (Ayaz) Tekstildir. Yine 100 ve üzeri istihdam sağlayan Alagözler (Fore) Tekstil ve Organik Tekstil işletmeleri de fazla istihdam sağlayan diğer işletmeler durumundadır. Adı geçen üç işletme toplam istihdamın %45'ini sağlamış bulunmaktadır. Toplam 11 işletmeden 5'i, 50 ile 99 arasında istihdam sağlarken 50 kişiden az istihdam sağlayan işletme sayısı 3'tür. Bu kapsamda en az sayıda istihdam sağlayan işletme 20 kişiye iş imkânı sağlamış olan Nisan (Yetiş) Tekstil işletmesidir.

Yukarıda belirtilen toplam istihdam içinde çalışanların cinse göre durumuna bakıldığında kadın çalışan ağırlığının olduğu gözlenmektedir. Çalışanların %58'inin kadınlardan oluşması, aynı zamanda genellikle ev hanımı meslek alanında gösterilen çalışabilir kadınların endüstriyel bir sahada istihdam imkânına kavuştuğuna işaret etmektedir (Fotoğraf 2).

Fotoğraf 2: Kâhta'ta Tekstil Sanayi Çok Sayıda Kadın İçin İş İmkânı Sağlamaktadır

Genel toplam içinde kadın çalışanların oransal ağırlığına karşın bu durumun tüm işletmelerde benzer şekilde gerçekleşmediği görülmektedir. Bu çerçevede 11 işletmenin 4'ünde erkek çalışan oranı yüksek olurken, 7 işletmede kadın çalışanların sayısı daha fazladır. Konu işletmeler bazında değerlendirildiğinde ise, erkek çalışan oranının en yüksek olduğu işletme Alagözler (Fore) Tekstil olurken (%78), kadın çalışan oranının en yüksek gerçekleştiği işletme ise %81'lik kadın çalışan sayısıyla Gümüşeller (Ayaz) Tekstil olmuştur.

Daha önce de ifade edildiği üzere, Kâhta'da tekstil işletmeleri sadece şehir merkezinde değil aynı zamanda kırsal alanlara da önemli ölçüde istihdam yaratmış bulunmaktadır. Planlı veya bir takım desteklemeler sonucu olmaktan ziyade doğal sürecinde ve ihtiyaçların şekillendirdiği bu durum, Kâhta köyleri için de farklı bir istihdam sahası anlamına gelmiştir. Bu çerçevede İşletmelerde toplam istihdamın %40'ının (302 kişi) ilçe merkezi dışından sağlandığı gözlenmektedir (Tablo 4). Köylere ilişkin detaylı bilgiler sonraki bölüme bırakarak, Kent merkezi dışından sağlanan istihdam işletmeler bakımından değerlendirildiğinde, toplam 130 kişiye iş imkânı sağlamış olan Gümüşeller (Ayaz) Tekstil işletmesinin, aynı zamanda köylerden en fazla istihdam yaratan (101 kişi) işletme niteliğinde olduğu görülmektedir. Adı geçen işletme 8 farklı köyden işçi sağlamak suretiyle en fazla sayıda köye istihdam götüren işletme özelliğini de bünyesinde barındırmaktadır.

Gümüşeller (Ayaz) Tekstil işletmesinin ardından köylerden en fazla çalışana sahip olan diğer işletmeler ise; çalışanlarının tümü (75 kişi) köylerden gelen Musar (Moy Moy) Tekstil ile 25 çalışanı köylerden gelen Bilce Tekstil ve Organik Tekstil işletmeleridir. Kalan işletmelerde de az veya çok sayıda çalışan köylerden gelerek istihdama katılırken, Kâhta Tekstil işletmesi, çalışanlarının tümünü şehir merkezinden sağlayarak farklı bir görüntü sergilemektedir.

Belirtilen çerçevede, 8 farklı köyden istihdam sağlayan Gümüşeller (Ayaz) Tekstil işletmesinin yanı sıra, Bilce Tekstil 6, Musar (Moy Moy) Tekstil ise 5, Organik Tekstil ise 4 ayrı köyle en fazla sayıda farklı köyden istihdam sağlayan işletmeler olmuşlardır. Diğer taraftan 3 işletme 2 farklı köyden, 3 işletme ise tek köyden çalışanı olan işletmeler niteliğindedir.

KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ: KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ

Tablo 4: *Kâhta Hazır Giyim Tekstil İşletmelerinin Kırsal İstihdama Katkıları.*

Sıra	İşletme Adı	Köyden Gelen Toplam	Erkek	Kadın
1	Alagözler (Fore) Tekstil	6	6	0
2	Arsemia (Dilan Bebe)Tekstil	15	1	14
3	Besa Tekstil	15	7	8
4	Bilce Tekstil	25	19	6
5	Gümüşeller (Ayaz) Tekstil	101	11	90
6	Kâhta Tekstil	0	0	0
7	Linke Tekstil	20	14	6
8	Musar (Moy Moy) Tekstil	75	35	40
9	Nisan (Yetiş) Tekstil	10	4	6
10	Organik Tekstil	25	8	17
11	Povay Tekstil	10	10	0
Toplam		302	115	187

Kırsal alanlarda genel istihdamın yanı sıra kadın istihdamının arttırılmasının önemi açıkça ortadadır. Bu bakımdan Kâhta’da tekstil işletmelerinin kırsal alanda kadın istihdamına sağladığı bu avantaj kayda değer bir nitelik taşımaktadır. Belirtilen çerçevede köylerden işgücüne katılan kişilerin cinse göre durumuna bakıldığında toplam istihdamda kadın istihdamının daha yüksek bir oran teşkil ettiği görülmektedir (%62).

Daha önce de ifade edildiği üzere köyden gelen çalışanı olmayan Kâhta Tekstil hariç tutulduğunda, köyden en fazla kadın çalışanı olan işletme, Gümüşeller (Ayaz) Tekstil olurken (90 kişi), adı geçen işletmenin köyden gelen tüm çalışanları arasında da kadınların %89’luk bir oran teşkil ettiğini belirtmek gerekmektedir. Diğer taraftan Alagözler (Fore) Tekstil ve Povay Tekstil köyden gelen kadın çalışanı olmayan işletmeler niteliğindedir.

4.Kâhta'da Tekstil Sanayi İstihdamına Katılan Köylerin Özellikleri

Daha önce de ifade edildiği üzere Kâhta şehrinde yer alan Tekstil İşletmelerine, şehir merkezi dışından çok sayıda işçi gelmektedir. Bu kapsamda toplam 23 farklı yerleşim biriminden istihdam sağlandığı izlenmektedir. Sözü edilen kent merkezi dışı istihdam, sadece Kâhta'ya bağlı belde ve köylerden değil, aynı zamanda yakın ilçe merkezleri ile bunlara bağlı köylerden de gerçekleşmektedir.

Kâhta'ya bağlı 20 kırsal yerleşme bu faaliyete katılırken, Sincik ilçe Merkezi ile Çatbahçe köyü, Gerger İlçesine bağlı Gürgenli köyü ilçe sınırları dışından bu faaliyete katılmış yerleşmeler durumundadır. Sadece Sincik şehrinden gelen çalışanlar (3 kişi) hafta içi işletmede kalıp hafta sonları evlerine giderken, diğer tüm çalışanlar günübirlik olarak köylerine gidiş geliş yapmaktadır.

Belirtilen genel bilgilerin yanı sıra tekstil istihdamına katılan köyleri çeşitli özellikleriyle değerlendirmek mümkündür. Bu kapsamda ilk ele alınacak husus, köyün idari olarak bağlı olduğu ilk kademe yerleşim birimleridir. Kâhta ilçe sınırları dışında kalan üç yerleşim birimi ayrı tutulduğunda, geriye kalan 20 birimden 9'unun İlçe merkezine, 8'inin Damlacık ve 3'ünün ise Narince bucağına bağlı köylerden oluştuğu görülmektedir (Tablo 5).

Yerleşmelerin Kâhta şehir merkezine uzaklığına bakıldığında; tüm birimler içinde en uzak yerleşmenin Gerger ilçesi sınırları içinde yer alan Gürgenli köyü olduğu izlenmektedir. Şehir Merkezine 46 km mesafede bulunan bu yerleşmeyi, 35 km'yle ile Sincik takip etmektedir. Diğer taraftan Kâhta ilçesi idari sınırları içinde yer alan yerleşmeler arasında en uzak mesafede konumlanmış olanlar ise 30 km uzaklıktaki Damlacık ve Narince yerleşim birimleridir (Harita 1).

KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ: KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ

Harita 1: Kâhta'daki Tekstil İşletmelerine İşgücü Sağlayan Yerleşmeler

Tablo 5: Kâhta'da Tekstil Sanayi İstihdamına Katılan Yerleşmelerin Özellikleri

Bağlı İdari Birim	Sıra	Köyler	Eski Adı	Nüfusu (2011)	Kâhta'ya Uzaklık (Km)	Toplam İstihdam	Erkek	Kadın	İstihdam Sağladığı İşletme (Tablo 3 Sırasına Göre)
Kâhta Merkez	1	Çataltepe	Dargır	401	6	5	4	1	10
	2	Çıralık	Çıralık	826	7	6	1	5	5
	3	Erikdere	Terpal	509	10	31	3	28	2, 5, 10
	4	Köseler	Köseler	965	10	20	1	19	5
	5	Mülk	Mülk	814	5	13	4	9	1, 10
	6	Ortanca	Süsyen	406	5	10	3	7	5
	7	Salkımbağı	Alut	1421	7	26	8	18	2, 8
	8	Ziyaret	Puşu	200	5	4	4	0	10
	9	Bağlar	Bizirin	310	3	25	1	24	5
Narince Bucağı	10	Akdoğan	Hıştür	442	25	19	15	4	1, 4
	11	Akkavak	Aşürge	262	28	3	1	2	4
	12	Narince	Narince	1497	30	15	7	8	3
Damlacık Bucağı	13	Bağözü	Berazi	117	12	2	0	2	5
	14	Burmapınar	Darberi	613	25	27	12	15	4, 8, 9
	15	Damlacık	Tavsi	696	30	19	9	10	4, 8
	16	Doluca	Kefirme	757	18	2	0	2	9
	17	Esendere	Kilisik	523	18	12	8	4	7
	18	Koçtepe	Hopak	629	17	8	6	2	7
	19	Teğmenli	Kergürag	580	12	32	11	21	4, 5, 8
	20	Yolaltı	Postin	574	20	7	3	4	8
Sincik İlçesi	21	Çatbahçe	Çatbahçe	1150	27	3	3	0	4
	22	Sincik Merkez	Sincik	4179	35	3	3	0	5
Gerger İlçesi	23	Gürgenli	Peşval	738	46	10	10	0	11

Şehir merkezine oldukça uzak mesafede yer alan yerleşim birimlerinin yanı sıra çok sayıda nispeten merkeze yakın mesafede konumlanmış köylerden de tekstil istihdamına katkı sağlanmaktadır. Bu çerçevede merkeze en yakın yerleşim birimi 3 km kadar mesafede konumlanmış olan ve aynı zamanda mücavir alan içinde kalan Bağlar mahallesi olurken, bu birimi 5 km mesafedeki Mülk, Ortanca ve Ziyaret köyleri takip etmektedir.

Yukarıda sayılan yerleşim birimlerine ek olarak; 6-10 km mesafede 5, 11-20 km uzaklıktaki 6 ve nihayet 21-30 km mesafede

KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ: KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ

konumlanmış olan 6 köy Kâhta şehrindeki tekstil imalatı işletmelerine istihdam sağlayan yerleşmeler durumundadır.

Adı geçen yerleşmeler içinde Teğmenli (32 kişi) ve Erikdere (31 Kişi) en fazla istihdam sağlayanlar köyler olurken, Burmapınar (27 kişi), Salkımbağı (26 kişi), Bağlar (25 kişi) ve Köseler (20 kişi) köyü 20 ve daha fazla sayıda işçi sağlayan yerleşmeler niteliğindedir. Buna karşılık Doluca ve Bağözü köyleri 2'şer kişiyle en az sayıda istihdam sağlayan köyler olmuşlardır. Bu bahsi özetlemek gerekirse, Kâhta tekstil işletmelerine 1-10 kişi arasında istihdam sağlayan 11 yerleşim birimi sözkonusuyken, 11-20 arasında işçi sağlayanlar 7, 21 ve daha fazla istihdam yaratan köylerin sayısı ise 5'dir.

Sundukları işgücünün cinsine göre durumu değerlendirildiğinde; toplam istihdam içinde en fazla kadın çalışan sağlayan yerleşmenin Çıralık Köyü olduğu görülmektedir (28 kişi). Adı geçen köyü Bağlar (24 kişi) ve Teğmenli köyleri (21 kişi) takip etmektedir. Erkeklerin en fazla istihdam sürecine dahil olduğu köyler ise, Akdoğan (15 kişi) ve Burmapınar (12 kişi) köyleridir. Diğer taraftan kadın çalışanların erkelerden fazla olduğu köylerin sayısı 15 iken, 8 yerleşimde erkek çalışanların sayısı daha yüksek seyretmektedir.

Daha önce de ifade edildiği üzere, Tekstil işletmeleri içinde birden fazla köyden eleman sağlayan işletmeler olduğu gibi, birden fazla işletmeye istihdam sağlayan çok sayıda köy bulunmaktadır. Bu durum köyler için çalışma yeri konusunda bir homojen yapının sözkonusu olmadığını göstermektedir. Belirtilen kapsamda, tekstil sektörüne istihdam sağlayan köylerden 16'sı tek işletmeye çalışan sağlarken, 4 köy 2 işletmeye, Erikdere, Burmapınar ve Teğmenli köylerinden oluşan 3 köy ise 3 farklı işletmeye işçi sağlamış durumdadır.

Köylerden sağlanan işgücü konusunda eklenmesi gereken bir diğer husus ise, kimi zaman köylerde tek bir ailenin fertlerinden oluşan bir grup olabildiği gibi farklı ailelere mensup veya aralarında akrabalık bağı bulunmayan bireylerden de grup oluşturulabildiğidir.

Köyden sağlanan istihdam konusunda ele alacağımız son husus ise, ulaşım şartlarıdır. Köylerden gelen çalışanların hemen tamamı, sağlanan servisler vasıtasıyla işletmelere ulaştırılmakta ve günün sonunda köyelerine götürülmektedir. Ancak bu genel kaideye karşın sağlanan

servisin niteliği farklılık arzedeabilmektedir. Bu bakımdan, işletmelerin kendi araçlarını kullanması, araç kiralama veya köy minibüslerine ücret ödeme gibi farklı uygulamalarla ulaşım hizmeti gerçekleştirilebildiği gibi, yaygın bir şekilde işletme çalışanlarından birine ait vasıta ile çalışanların taşınması da sözkonusu olabilmektedir.

Diğer taraftan, araçların şehir merkezinden çalışanları almaya gitmesi ve akşam köylerine bırakarak tekrar şehir merkezine dönmesi şeklinde gerçekleştirilen ulaşım sistemi maliyetleri yükselttiği için, işletmeler kendi araçlarıyla ulaşım hizmeti sunmaktan kaçınmakta bu bakımdan köy minibüslerine ücret ödenmesi veya aynı zamanda işletmede çalışan ve köyde oturan bireylere ait araçlara ücret ödenerek hizmet alınması daha avantajlı bir yol olarak tercih edilmektedir. Belirtilen çerçevede, köylerden işçi getirmeyen 1 işletme hariç tutulduğunda çalışma konusu edilen 10 işletmeden 3'ü kendi araçlarıyla servis sağlarken, 3'i araç kiralama, 1'i köy minibüsüne ücret ödeyerek, 3'ü ise aynı zamanda kendi işçileri de olan kişilerin araçlarına ödeme yaparak ulaşım hizmeti sunmaktadırlar.

5.Değerlendirme ve Sonuç

Bir yanda başta İstanbul olmak üzere, büyük şehirlerde tekstil imalât sanayine yönelik zorluklar, diğer tarafta, işgücü, sigorta primi, işletme mekânı sağlamadaki kolaylık ve kira giderleri ile enerji tasarrufuna yönelik avantajlar, son yıllarda Kâhta şehrinde çok sayıda tekstil işletmesinin faaliyet göstermeye başlamasına zemin hazırlamıştır. Hemen tamamı yörenin insanlarında oluşan ve büyük şehirlerde işletme tecrübesi bulunan müteşebbislerin önyak olduğu bu yeni durum, sadece girişimcilere avantajlar sağlamakla kalmayıp işsizlik konusunun en belirgin şekilde yaşandığı ilçe çalışabilir nüfusu ise yeni bir alan yaratmaya başlamıştır. Aynı zamanda yöre genel ekonomisine de büyük bir katma değer sağlayan bu faaliyet alanı çok yönlü olarak ilçeyi olumlu şekilde etkileme gücüne sahip olmaktadır.

Yörede özellikle tarım dışı istihdam konusunda farklı bir ortam yaratan bu yeni olgu sadece kent merkezi nüfusu için değil, aynı zamanda civar kırsal yerleşmelerde yaşayan nüfus için de belirgin bir iş ve geçim kaynağı hüviyeti kazanmıştır. Ayrıca sadece yöre insanı için değil yöre dışından gelen işletmecilerin de dikkatinin Kâhta ilçesine çevrilmesi,

KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ: KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ

yakın gelecekte tekstil imalât işletmelerinin sayısının artacağı ve bu şehrin bir tekstil imalât merkezi olacağı öngörüsünü güçlendirmektedir.

Yukarıda, 11 işletme özelinde Kâhta'da hazır giyim üzerine yoğunlaşan tekstil sektörü detaylı olarak irdelenmiş ve elde edilen veriler ışığında bir durum tespiti yapılmıştır. Çalışmanın bu bölümünde Kâhta'da tekstil sektörünün geleceğine ilişkin kurumsal ve istihdam öngörülere, işletme ve çalışan özelinde yaşanan sorunlar ve öneriler ortaya konulmuştur.

Halihazırda tekstil işletmelerinin imalât merkezlerini Kâhta'ya taşımalarında veya burada yeni işletmeler tesis etmede yaşanan yoğunluk gelecek dönemde yeni işletmelerin sisteme dahil olacağı ihtimalini güçlendirmektedir. Kâhta yöresi genel ekonomisi ve özellikle istihdam için olumlu sayılabilecek bu durum, işletmeleri bazı risklerle de karşı karşıya bırakabilecektir.

Mevcut şartlarda maliyetler açısından oldukça cazip imkânlar sunan ortam, rekabetin artmasıyla yerini daha yüksek maliyetlere bırakabilecektir. Nitekim bunun ilk işaretleri günümüzde bile yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlamış durumdadır. İşletmeler arasında yaşanan rekabet işçilerin daha sık yer değiştirmesini beraberinde getirmekte ve zamana dayalı üretim yapan işletmeleri zor durumda bırakabilmektedir.

Kâhta'da mevcut işletmelerin kısmen, yeni kurulacak işletmeler için tamamıyla yaşanabilecek bir başka risk imalât mekânlarının tesis edilmesiyle ilgilidir. Şehirde bu tür bir imalâtı gerçekleştirmek üzere oluşturulmuş mekânlar halihazırda fazlaca bulunmazken, çözüm olarak binaların giriş veya bodrum katlarının birleştirilmesiyle oluşturulan dar ve sağlıksız atölye tipi ortamlarda kullanılmaktadır. Diğer taraftan finansal sorunları olmayan kurumsal nitelikli işletmeler için ise yeni binalar inşa etmek, birçok idari kısıtlamayı aşmayı gerektirmekte, daha önce inşa edilmiş yapılar ise büyük miktarda idari para cezalarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum Kâhta'da işletme kurma düşüncesi taşıyan müteşebbisleri de zorlayan bir husus olmaktadır.

Kâhta'da tekstil işletmelerinin sayı ve kapasitelerinin hızla artmasına karşın işletmeler arasında ortak bir yaklaşım ve işbirliğinin olmadığı izlenmektedir. Bu kapsamda sorunlarına ortak çözüm bulmayı kolaylaştıracak ve idari açıdan daha etkin kararlar almaya katkı

sağlayacak, iş ve istihdam açısından ise bir takım etik kuralların uygulanmasına olanak tanıyacak dernekleşmeye de işletmelerin sıcak bakmadığı daha ziyade münferit hareket etme eğiliminde olduğu izlenmektedir. Bu durum gelecekte daha büyük sorunlarla veya yeni bir vizyon gerektiğinde işletmelerin tek başına bunun üstesinden gelemeyeceği ihtimalini güçlendirmektedir.

Kâhta tekstil sektörü, genel istihdam açısından olumlu sonuçlar doğurmuş olmasına karşın çözümlenmeyi bekleyen birçok sorunla karşı karşıya bulunmaktadır. *İstihdam konusunda işletmeler açısından yaşanan sorunlar*; işletmeler arasındaki rekabetin işçi maliyetlerini yükseltmesi, kalifiye eleman sıkıntısının yaşanması, çalışanları fazla mesai yapmaya olumlu bakmaması, işçilerin işletmeler arasında sık sık yer değiştirmesi ve bunun takım çalışması gereken tekstil imalâtında zaman zaman sorunlara neden olması, iş bulma konusuna herhangi bir sorun olmamasına karşın yöre genel alışkanlıklarının etkisiyle, özellikle aile fertlerinden herhangi biri gelir sahibi olan gençlerin çalışmaktan imtina etmesi, genç kızların evlenme yoluyla işgücü dışına çıkmasının vasıflı eleman kaybına yol açması, ailelerin çalışan kızlarının tüm gelirlerine el koymasının, harcama tasarrufu ellerinden alınan genç kızların çalışma istek ve motivasyonlarını törpülemesi şeklinde sıralanabilmektedir.

Ayrıca yöre genel ekonomik ve sosyal hayatında önemli bir yere sahip olan mevsimlik göç olgusu da Kâhta tekstil işletmeleri için istihdam konusunda bir başka sorun alanını teşkil etmektedir. Eskiden beri yörede yaygın olarak gerçekleşen ve ülkenin çeşitli bölgelerinde tarımsal üretim alanında çalışmayı esas alan mevsimlik göç, Kâhta ve çevresine yeni bir istihdam sahası oluşturan tekstil sektörü için menfi bir hal almaktadır. Çok sayıda çalışana kapsamamakla birlikte özellikle Haziran ayının sonunda başlayıp Ekim ayının başlarına kadar süren mevsimlik göç hareketi işletmeleri kısmen zorlamaktadır. Burada dikkati çeken husus ise, tekstil işletmelerinde daha düzenli ve daha yüksek gelir elde etme imkânı olduğu halde daha az gelir ve daha zor şartlarda çalışmayı gerektiren mevsimlik işçiliğin tercih edilmesidir. Bu durum mevsimlik göçün artık bir gelenek ve alışkanlık haline gelmiş olması gerçeğiyle açıklanabilirse de detayda farklı gerekçeler ortaya çıkmaktadır. Bunlardan biri yöre çalışabilir nüfusunun bir bölümünün bu mevsimlik göç hareketini yeni yerler tanımının bir aracı olarak görmeleri

KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ: KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ

ve adeta mevsimlik göç dönemini bir tatil olarak algılamalarıdır. Bir diğer husus ise genellikle aile fertlerinin tamamı mevsimlik göç hareketine katıldıklarından, aile büyüklerinin tekstil işletmelerinde çalışan kız çocuklarının evde yalnız kalmasını tercih etmemeleri, böylece çalışanların zorunlu olarak aileleriyle birlikte hareket etmek durumunda kalmalarıdır.

Konu çalışanlar açısından değerlendirildiğinde ise olumsuz olarak ifade edilecek hususlar; vasıfsız eleman statüsünde çalışanların uzun süre çok düşük ücretlerle çalışmak zorunda kalması, zaman zaman ücretlerinin geç ödenmesi veya uzun süre ödenmemesi sayılabilir.

Köyden işçilerin işletmelerde çalışmak üzere getirilmesi hem işletme ve hem de çalışan açısından bazı olumsuzlukları barındırmasına karşın genel anlamda müspet sonuçlar doğurmaktadır. İşletmeler için ek taşıma maliyeti getirmesi, zaman zaman yaşanabilecek ulaşımdaki gecikmeler gibi kabul edilebilir olumsuzluklara karşılık işgücü maliyetinin düşük olması, köyden gelenlerin iş disiplini daha sadık olması gibi olumlu yönler barındırmaktadır.

Konu köyden gelen çalışanlar açısından değerlendirildiğinde ise, özellikle ilk kez tarım dışı iş alanında istihdam edilenlerin, önemli bir nakit gelire sahip olması, sağlanan ulaşım ve yemek hizmetiyle birlikte harcamaların asgariye inmesiyle aldıkların ücretin tasarruf olarak kalması önemli bir avantaj sağlamakta, yine sigortalı çalışmaları nedeniyle de bir sosyal güvenceye kavuşmaları olumlu yönler olarak gözlenmektedir.

Hem işletme ve hem de çalışan açısından olumlu sonuçlar doğuran *bu uygulamanın sürdürülebilirliği konusuna gelince;* yeni işletmelerin kurulmaya, mevcutların ise kapasitelerini arttırmaya devam etmesi, sektörün istihdam açısından önemini sürdürebileceğini göstermektedir. Diğer taraftan sadece kent merkezinde değil aynı zamanda beldelerde de yeni işletmelerin tesis ediliyor olması (Narince beldesinde olduğu gibi) hem işletme kurulması ve hem de istihdamın yeni bir aşamaya taşınacağına da işaret etmektedir. Bu bakımdan köyden gelenlerin daha yakın yerleşim birimlerindeki işletmeleri tercih etmeleri muhtemel görünmektedir. Ayrıca sadece Kâhta kent merkezi veya beldelerinde değil aynı zamanda halihazırda Adıyaman şehir merkezine de günübirlik olarak işçilerin tekstil işletmelerinde çalışmaya gitmesi çok büyük bir istihdam potansiyelinin varlığını ortaya koymaktadır.

Dolayısıyla yakın gelecekte iş bulmaktan ziyade işçi bulmanın bir sorun teşkil edeceği ve daha uzak köylerden işçi sağlamanın bir zorunluluk halini alacağı ileri sürülebilir.

Sonuç olarak; Tekstil sektörünün hâlihazırda olduğu gibi, gelecekte daha da büyüyerek, Kâhta şehri ekonomik ve sosyo-kültürel hayatına önemli katkılar sağlamaya devam edeceği görülmektedir. Genel ekonomik büyümeye büyük katkılar sağlayacak böyle bir potansiyelin daha sağlıklı değerlendirilebilmesi için ise kamu idaresi, işletme sahibi ve çalışanların planlı bir şekilde hareket etmeleri gerekmektedir. Doğal akışında meydana gelen böyle bir ortamın daha da verimli işlemesi için *Kamu idaresinin;* tesis kurma ve faaliyete geçme konusunda destekleyici, yönlendirici ve kontrol işlevini etkin bir şekilde yerine getirmesi, maliyetler konusunda da yine teşvik edici bir tavır sergilemesi gerekmektedir. Aksi takdirde bu işletmelerin geldikleri gibi hızla başka avantajlı sahalara kaymaları kaçınılmaz olacaktır. Bu çerçevede, hâlihazırda Kâhta şehrinde oldukça dağınık bir halde konumlanmış olan işletmelerin organize edilmiş bir alanda bir araya getirilmesi ve bunun için gerekli altyapı ve işletme kolaylıklarının sağlanması, şehrin gelecekte daha fazla ve etkin bir şekilde bu sektörden kazanç sağlamasını mümkün kılacaktır.

İşletmeler açısından önerilebilecek hususların başında, öncelikle ortak hareket ve güç birliğini sağlayacak bir mekanizmanın (dernekleşme gibi) hızla oluşturulması ve bu çatı altında daha planlı ve organize bir gelişmenin sağlanmasına katkı sağlanması gelmektedir. Oluşturulabilecek bir birliktelik tüm işletmelerin yararına olacaktır. Ayrıca kısa vadeli kazanımlar elde etme hevesiyle kontrolsüz ve izinsiz işletme kurma teşebbüslerinin bir süre sonra ciddi idari sorunlara neden olacağı açıktır.

Çalışanlar açısından ileri sürülebilecek öneriler ise; uzun yıllar büyük ölçüde tarım ve hayvancılık faaliyetlerinde istihdam edilen ve yine pek çok sorunu bünyesinde barındıran mevsimlik tarım işçiliğinin adeta bir yaşam tarzı haline geldiği Kâhta'da istihdam açısından çok önemli olanakları bünyesinde barındıran bu sektöre gerekli önemin verilmesi ve çalışanların hak ettikleri ücretleri alması konusunda ortak davranış göstermeleri gerekmektedir.

KIRSAL ALANDA İSTİHDAMIN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ: KÂHTA TEKSTİL İŞÇİLERİ ÖRNEĞİ

İlçe genel istihdam yapısı için son derece önemli olan bu kaynağı, özellikle köylerde yaşayan çok sayıda çalışabilir nüfusa iş imkânı sağlaması daha da değerli kılmakta ve Kâhta tekstil sektörünün kırsal alanda istihdamın arttırılması ve çeşitlendirilmesinde bir örnek teşkil ettiği kanaati taşımamamıza sebep olmaktadır.

KAYNAKLAR

- DİE, 1935-2000 Genel Nüfus Sayımları. Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları. Ankara
- GÖNEY, S., (1995), Şehir Coğrafyası I. İstanbul Üniversitesi Yayınları. (3.Baskı) İstanbul.
- TÜİK, (2012), Adrese Dayalı Kayıt Sistemi 2011 Yılı Verileri. <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>. 20.09.2012